Lausunto 3.6.2025

Lausunto hallituksen esityksestä (HE 60/2025 vp) laiksi yhteistoiminnasta evankelis-luterilaisessa kirkossa ja siihen liittyviksi laeiksi

Ammattiliitto Jyty pitää erittäin kannatettavana, että evankelis- luterilaisen kirkon yhteistoimintaa säänneltäisiin jatkossa lailla nykyisen yhteistoimintasopimuksen sijasta. Lakisääteinen järjestelmä takaa työntekijöiden ja heidän edustajien oikeudet huomattavasti paremmin kuin nykyinen sopimusperusteinen järjestelmä. Laki on velvoittavampi ja vakaampi, sillä nykyinen yhteistoimintasopimus on molemmin puolin irtisanottavissa ilman erityistä perustetta.

Esitetty laki sisältäisi oikeuksien tehostamista takaavat seuraamukset mm. hyvityksen, joita kirkon yhteistoimintasopimuksessa ei ole ollut. Tämä olisi merkittävä parannus ja edistäisi yhteistoiminnan toteutumista kirkon sektorilla. Lakiesityksessä esitettyjä sanktioita pidämme oikeasuhtaisina ja niillä olisi ennaltaehkäisevä vaikutus. Pidämme seuraamusjärjestelmän yhtenäistämistä muiden alojen yhteistoimintamenettelysääntelyn kanssa erittäin kannatettavana.

Lakiesityksen mukainen vuoropuhelu työnantajan ja henkilöstön edustajien välillä selkeyttäisi ja lisäisi seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä tapahtuvaa jatkuvaa yhteistoimintaa, jota pidämme hyvänä asiana.

Esitysluonnoksessa esitetään, että lakiin säädettäisiin 20 viranhaltijan ja työntekijän soveltamisalaraja. Tämä olisi siltä osin heikennys, että nykyistä kirkon yhteistoimintasopimusta on sovellettava kaikissa seurakunnissa niiden koosta riippumatta. Mikäli tämä esitetty 20 työntekijän soveltamisalaraja säilytetään, lakkaa yhteistoimintavelvollisuus osassa seurakuntia. Ammattiliitto Jyty pitää tätä muutosta erittäin huonona asiana henkilöstön ja heidän

edustajiensa kannalta. Ammattiliitto Jyty esittää, että soveltamisalaraja poistetaan esityksestä kokonaan. Muulla julkisella sektorilla ei ole soveltamisalarajoja yhteistoimintaa koskevassa lainsäädännössä. Mikäli kirkolle tällainen säädetään, jää kirkko muusta julkisesta sektorista poikkeavaksi alaksi ja eri asemaan muihin julkisen sektorin työntekijöihin ja viranhaltijoihin verrattuna. Ammattiliitto Jyty katsoo, että kirkon osaltakaan soveltamisalarajaa ei tulisi olla, vaan lakia pitäisi soveltaa kaikkiin seurakuntakuntiin ja seurakuntayhtymiin.

Mikäli soveltamisalaraja kuitenkin pidetään, ei sitä tule missään nimessä nostaa 50 työntekijän/viranhaltijan soveltamisalarajaan, vaikka tällainen muutos onkin tulossa yksityisen sektorin yhteistoimintalakiin. 50 työntekijän/viranhaltijan soveltamisalaraja vesittäisi totaalisesti koko lain tarkoituksen, sillä lakia soveltamisalan piirissä olisi enää vain 18 prosenttia seurakuntatalouksista.

Esitetty laki yhteistoiminnasta evankelis-luterilaisessa kirkossa lisäisi tietoisuutta yhteistoimintavelvotteista. Yhteistoimintamenettelyt olisivat jatkossa myös kirkon sektorilla yhteneväiset muiden sektoreiden kanssa, jota Ammattiliitto Jyty pitää hyvänä asiana. Lisäksi henkilöstön edustajien tietojensaantioikeus paranisi lain myötä.

Lakiesityksen taloudelliset vaikutukset ovat vähäiset. Seurakuntien ovat olleet sidottuja kirkon yhteistoimintasopimuksen noudattamiseen. Tämän vuoksi seurakunnissa on täytynyt käsitellä asioita sekä jatkuvassa yhteistoiminnassa että ns. tuta-menettelyissä (työvoiman käytön vähentäminen). Yhteistoimintasopimuksen mukaan jokaisessa seurakunnassa, jossa työskentelee säännöllisesti vähintään 10 henkilöä, on täytynyt olla yhteistyötoimikunta yhteistoiminta-asioiden edustuksellista käsittelyä varten. Tätä pienemmissä seurakunnissa asiat käsitellään tällä hetkellä yhteistoimintakokouksessa, jossa edustettuna ovat kirkkoherra, työsuojelupäällikkö ja koko henkilöstö. Yhteistoiminta-asioihin eivät siis ole uusia ja outoja, yhteistoiminta-asioiden käsittelyyn on myös monissa soveltamisalaan kuuluvissa seurakunnissa jo olemassa vahvat rutiinit. Yhteistoiminnan toteuttaminen ei vaadi työnantajaa edustavilta viranhaltijoilta yhtään enempää aikaa tai muitakaan resursseja, tehtiinpä sitä sitten yhteistoimintasopimuksen tai yhteistoimintalain nojalla. Siirryttäessä yt-sopimuksesta evankelis-luterilaisen kirkon yhteistoimintalakiin, tulee suurin muutos olemaan lain myötä tuleva seuraamusjärjestelmä. Näkemyksemme mukaan lakiesityksen suurin taloudellinen vaikutus on seuraamusjärjestelmä, mutta sanktiot ovat helposti vältettävissä lakia noudattamalla.

Kirkon yhteistoimintalakia on odotettu jo pitkään ja alun perin voimaantulo piti olla jo vuoden 2025 alusta. Ammattiliitto Jyty toivoo, että lakiesitys saadaan vietyä läpi nyt suunnitellussa aikataulussa ja laki saataisiin voimaan 1.1.2026 alkaen.

Anne Sarvi
työmarkkinajuristi
Ammattiliitto Jyty ry.